

Broj: 02-50-6-16-42/18

Sarajevo, 11. 9. 2018.

**PREDSTAVNIČKI DOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**
n/r Mladena Bosića, predsjedavajućeg

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

PRIMLJENO: 11-09-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-	02-1-	1028	18

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, *dostavlja se*

Na 42. sjednici, održanoj 11. 9. 2018, Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH usvojio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, čiji je predlagač delegat Halid Genjac, zakon broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018.

U skladu s članom 119. stav (1) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), u prilogu Vam dostavljam navedeni prijedlog zakona zajedno sa zaključkom Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH da se on razmatra **po hitnom zakonodavnom postupku**, u skladu s članom 133. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

S poštovanjem,

Prilog:

- tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku
- Zaključak Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 02-50-6-16-42,1/18 od 11. 9. 2018.
- Mišljenje Zakonodavnopravnog sektora PS BiH
- Mišljenje Direkcije za europske integracije BiH
- Mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Broj: 02-50-6-16-42,1/18

Sarajevo, 11. 9. 2018.

U skladu s članom 153. Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 96/15, 88/15 i 53/16), a nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, predlaže: delegat Halid Genjac, broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018, Dom naroda usvojio je sljedeći

ZAKLJUČAK

„Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH predlaže Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH da Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, broj: 02-02-1-1028/18 od 20. 4. 2018, razmatra po hitnom zakonodavnom postupku.“

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 42. sjednici Doma naroda, održanoj 11.09.2018. godine i na ____ . sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ 2018. godine, donijela je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13) član 84. mijenja se i glasi:

„Član 84.

(Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja)

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja kada je vjerovatno da će ga odgovor na ta pitanja izložiti krivičnom gonjenju.
- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stava (1) ovog člana odgovorit će na ta pitanja ako glavni tužilac pismeno izjavi da neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svom iskazu. Primjerak pismene izjave glavnog tužioca bit će uručen svjedoku.
- (3) Izjavu iz stava (2) ovog člana glavni tužilac može dati pod uslovom da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje da je drugo lice počinilo krivično djelo iz stava (4) ovog člana.
- (4) Izjavu iz stava (2) ovog člana glavni tužilac može dati u postupku koji se vodi zbog:
 - a) krivičnih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine,
 - b) krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
 - c) krivičnih djela terorizma,
 - d) krivičnih djela: izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti; protupravnog lišenja slobode; neovlaštenog prisluškivanja i zvučnog ili optičkog snimanja; povrede slobode opredjeljenja birača; krivotvorenja novca; krivotvorenja vrijednosnih papira; pranja novca; utaje poreza ili prevare; krijumčarenja; organiziranja grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe; carinske prevare; primanja dara i drugih oblika koristi; davanja dara i drugih oblika koristi; primanja nagrade ili

drugog oblika koristi za trgovinu uticajem; davanja nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem; zloupotrebe položaja ili ovlaštenja; protuzakonnog oslobođenja lica lišenog slobode; pomoći počinioocu poslije učinjenog krivičnog djela; pomoći licu koje je optužio međunarodni krivični sud; sprečavanja dokazivanja; otkrivanja identiteta zaštićenog svjedoka; ometanja pravde; udruživanja radi činjenja krivičnih djela; organiziranog kriminala,

- e) drugih krivičnih djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.
- (5) U izjavi iz stava (2) ovog člana konkretno će se navesti da se odnosi samo na krivično djelo koje je počinio svjedok za koje je zapriječena kazna iste težine ili manja kazna od one utvrđene za krivično djelo u vezi s kojim se svjedoči ili za koje se vodi postupak i da se ne može odnositi na krivična djela za koja je propisana kazna zatvora od najmanje deset godina.
- (6) Sud će rješenjem utvrditi da li je izjava glavnog tužioca iz stava (2) ovog člana u skladu sa st. (4) i (5) ovog člana i odrediti advokata za savjetnika svjedoku za vrijeme saslušanja.
- (7) Nakon što Sud donese rješenje iz stava (6) ovog člana, glavni tužilac pozvat će svjedoka da dâ svoj iskaz. Prije saslušanja svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u krivičnom postupku dati istinit iskaz i da neće prešutjeti ništa što mu je poznato o krivičnom djelu o kojem daje iskaz i njegovom počinioocu.
- (8) Nakon što svjedok dâ iskaz, glavni tužilac donijet će rješenje o imunitetu svjedoka za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka datog u skladu sa stavom (2) ovog člana. U rješenju će biti naveden činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnog djela za koje se neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka.
- (9) Ako svjedok u toku krivičnog postupka ne postupi u skladu sa stavom (7) ovog člana, glavni tužilac donijet će rješenje s obrazloženjem, kojim se svjedoku uskraćuje davanje imuniteta za krivično djelo na koje se odnosio iskaz svjedoka iz stava (2) ovog člana. Tužilac će uskratiti imunitet i u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet u smislu st. (4) i (5) ovog člana. U tim slučajevima iskaz svjedoka s odgovorima na pitanja iz stava (1) ovog člana izdvojiti će se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.
- (10) U slučaju da glavni tužilac ne donese rješenje iz stava (8) ovog člana, iskaz svjedoka s odgovorima na pitanja iz stava (1) ovog člana izdvojiti će se iz spisa predmeta i čuvati odvojeno, te se ne može koristiti u krivičnom postupku protiv svjedoka.

(11) Protiv svjedoka iz stava (2) ovog člana može se preduzeti krivično gonjenje za krivično djelo davanja lažnog iskaza.“

Član 2.

U članu 117. tačka d) mijenja se i glasi:

„d) izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti; protupravno lišenje slobode; neovlašteno prisluškivanje i zvučno ili optičko snimanje; povreda slobode opredjeljenja birača; krivotvorenje novca; krivotvorenje vrijednosnih papira; pranje novca; utaja poreza ili prevara; krijumčarenje; organiziranje grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe; carinska prevara; primanje dara i drugih oblika koristi; davanje dara i drugih oblika koristi; primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem; davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem; zloupotreba položaja ili ovlaštenja; protuzakonito oslobođenje lica lišenog slobode; pomoć počinocu poslije učinjenog krivičnog djela; pomoć licu koje je optužio međunarodni krivični sud; sprečavanje dokazivanja; otkrivanje identiteta zaštićenog svjedoka; ometanje pravde; udruživanje radi činjenja krivičnih djela; organizirani kriminal;“.

Iza tačke d) dodaje se tačka e) koja glasi:

„e) druga krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.“

Član 3.

U članu 118. stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) Istražne radnje iz člana 116. stav (2) tač. od a) do d) i tačka g) ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastavi s njihovim provođenjem radi prikupljanja dokaza, mogu se na obrazložen prijedlog tužioca produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz tač. od a) do c) mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za ostala krivična djela najduže četiri mjeseca. Mjere iz tač. d) i g) mogu trajati ukupno najduže tri mjeseca za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a za ostala krivična djela najduže dva mjeseca. Izuzetno u odnosu na krivično djelo organiziranog kriminala i krivična djela terorizma istražne radnje iz člana 116. stav (2) tač. od a) do d) i tačka

g) ovog zakona, ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastavi s njihovim provođenjem radi prikupljanja dokaza, mogu se na obrazložen prijedlog tužioca produžiti još do tri mjeseca. Prijedlog za radnju iz člana 116. stav (2) tačka f) ovog zakona može se odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv istog lica mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.“

Član 4.

U članu 224. (Obustava istrage) u stavu (1) iza tačke d) briše se interpunkcijski znak tačka, stavlja zarez i dodaje nova tačka e), koja glasi:

„e) postoje druge okolnosti za obustavu istrage iz člana 225. stav (5), odnosno člana 226. stav (3) ovog zakona.“

U stavu (3) iza riječi: „tačke c)“ dodaju se riječi: „i tačke e)“.

Član 5.

Član 225. mijenja se i glasi:

„Član 225.
(Okončanje istrage)

- (1) Tužilac okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.
- (2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, tužilac će obavijestiti glavnog tužioca o razlozima neokončanja istrage. Glavni tužilac odredit će u roku od 30 dana novi rok za okončanje istrage koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od 10 godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera da bi se istraga okončala.
- (3) Ako istragu nije bilo moguće završiti u roku iz stava (2) ovog člana, tužilac će o razlozima zbog kojih istraga nije završena u roku od osam dana obavijestiti glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.

- (4) Osumnjičeni i oštećeni u roku od 15 dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava (3) ovog člana mogu podnijeti pritužbu glavnom tužiocu zbog trajanja postupka. Ako glavni tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, u roku od 30 dana odredit će novi rok u kojem se, ako postoje procesne pretpostavke, istraga mora okončati, a koji ne može biti duži od šest mjeseci, odnosno koji ne može biti duži od jedne godine za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju 10 godina ili teža kazna, te naložiti preduzimanje potrebnih mjera za okončanje istrage, o čemu će obavijestiti podnosioca pritužbe u roku od 15 dana.
- (5) Ako istraga ne bude okončana u roku iz stava (4) ovog člana, a postoje procesne pretpostavke, smatrat će se da je istraga obustavljena o čemu tužilac donosi naredbu i u roku od 15 dana o tome obavještava glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.
- (6) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.“

Član 6.

Član 226. mijenja se i glasi:

„Član 226. (Podizanje optužnice)

- (1) Kad u toku istrage tužilac nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje u roku od 30 dana od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu.
- (2) Ako tužilac ne uputi optužnicu u roku iz stava (1) ovog člana, dužan je u roku od osam dana o razlozima nepodizanja optužnice obavijestiti glavnog tužioca koji će preduzeti mjere da tužilac u roku koji ne može biti duži od 30 dana podigne optužnicu. O određivanju dodatnog roka obavijestit će se osumnjičeni i oštećeni.
- (3) Ako tužilac u roku iz stava (2) ovog člana ne podigne optužnicu, obavijestit će o tome glavnog tužioca, te osumnjičenog i oštećenog koji imaju pravo u roku od osam dana od isteka tog roka podnijeti pritužbu glavnom tužiocu. Glavni tužilac će u roku od 30 dana izdati tužiocu obavezujuće uputstvo da u roku od 30 dana podigne optužnicu. Ako tužilac i nakon obavezujućeg uputstva glavnog tužioca ne podigne optužnicu, smatrat će se da je istraga obustavljena, o čemu tužilac donosi naredbu i u roku od 15 dana o tome obavještava glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.
- (4) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(5) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predložiti sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu s članom 223. ovog zakona.“

Član 7.

U predmetima u kojima je donesena naredba o provođenju istrage do stupanja na snagu ovog zakona, postupak će se nastaviti po odredbama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13).“.

Član 8.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: -----

----- 2018. godine

S a r a j e v o

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Mladen Bosić

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

Safet Softić

OBRAZLOŽENJE

I - USTAVNOPRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III. 1. g) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine provođenje međunarodnih i međuentitetskih krivičnopравnih propisa, uključujući i odnose s Interpolom, te u članu IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine prema Ustavu Bosne i Hercegovine.

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona utvrđen je prilikom njegovog prvog usvajanja i ovaj zakon je do sada više puta mijenjan.

Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine donesen je prvi put 2003. godine, dakle, prije stupanja na snagu Jedinistvenih pravila za izradu pravni propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, te Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine svojom strukturom, formom i stilom prati osnovni tekst.

II-PRINCIPI

-Princip legaliteta koji nalaže da svako za koga postoje dokazi da je počinilac krivičnog djela, treba da za to djelo bude procesuiran i kažnjen u skladu sa zakonom. Međutim, jedan od načina koji koriste savremene države i međunarodna zajednica za uspješniju borbu protiv izvršilaca teških krivičnih djela je stvaranje zakonskih mehanizama koji dopuštaju da tužilac pod određenim uslovima odstupi od principa legaliteta krivičnog gonjenja, ali samo u posebnim slučajevima kada to zahtijeva veći javni interes.

- Princip pravne sigurnosti i vladavine prava zahtijeva da pravna norma bude dostupna licima na koja se primjenjuje i za njih predvidljiva, to jest dovoljno precizna da oni mogu stvarno i konkretno znati svoja prava i obaveze, do stepena koji je razuman u datim okolnostima, kako bi se prema njima mogli ponašati.

- Princip vladavine prava zahtijeva da zakon mora biti jasan i precizan u skladu s posebnosti materije koju normativno uređuje, čime se sprečava svaka arbitrnost i proizvoljnost u tumačenju i primjeni zakona.

- Zaštita ljudskih prava - miješanje u ljudska prava i osnovne slobode, opravdano je samo ako je u skladu sa zakonom i teži jednom ili više legitimnih ciljeva navedenih u članu 8. stav 2. Evropske konvencije, te je „nužno u demokratskom društvu“ kako bi se postigao određeni cilj.

- Zaštita prava osumnjičenog i oštećenog, te pravičnost sa aspekta razumnog roka s obzirom da je odugovlačenje postupka suprotno principu vladavine prava, pravne sigurnosti i pravne dosljednosti.

III - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o krivičnom postupku predstavlja najznačajniji zakonodavni akt u kojem je u osnovi, cjelovito i sistematski obuhvaćen i reguliran kompletan krivični postupak. Zakonom se određuju pravila kojima se osigurava da u zakonito provedenom postupku pred nadležnim sudom niko nedužan ne bude osuđen, a da se počinioču krivičnog djela izrekne kazna ili druga mjera uz uslove koji su predviđeni Krivičnim zakonom.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u predmetu broj U-5/16, na sjednici održanoj 1.6.2017. godine, donio Odluku, te utvrdio da odredbe člana 84. st. 2., 3. i 4.; odredbe člana 117. tačka d); odredbe člana 118. stav 3.; odredbe člana 225. stav 2. i odredbe člana 226. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine nisu u skladu s odredbama Ustava Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", broj 49/17, od 7. jula 2017. godine.

Odlukom se nalaže Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da najkasnije u roku od šest mjeseci uskladi navedene odredbe, te obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 108. sjednici, održanoj 19.7.2017. godine, upoznalo se o tome da su Kolegij Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 51. sjednici i Kolegij Doma naroda na 48. sjednici razmatrali predmetnu odluku Ustavnog suda, te odlučili dostaviti je Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na realiziranje. Vijeće ministara zadužilo je Ministarstvo pravde da, u saradnji s Ministarstvom sigurnosti, realizira obaveze koje za Vijeće ministara proizlaze iz Odluke Ustavnog suda BiH broj: U-5/16.

Član 1. (član 84. ZKPBiH)

Ustavni sud BiH (USBiH) u svojoj odluci naglašava da ova odredba govori o svjedoku čiji iskaz, pod zakonskim uslovima, može biti dokaz optužbe koji će se koristiti u postupku protiv drugih lica. Uzimajući u obzir opće interese u suzbijanju teških krivičnih djela, USBiH ističe da je to opravdan izuzetak od principa legaliteta krivičnog gonjenja i primjena principa oportuniteta krivičnog gonjenja.

U Odluci USBiH ističe se da član I/2 Ustava BiH govori o principu vladavine prava iz čega proizlazi zahtjev o određenosti pravnih propisa i zaštiti ljudskih prava. *Sa ustavnopravnog aspekta jedina obaveza zakonodavca je da pri uređivanju pojedinih instituta tog postupka uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav Bosne i Hercegovine, a naročito one koji proizlaze iz principa vladavine prava. Preciznije, njihovo uređenje uvijek mora biti takvo da osigurava ostvarenje legitimnih ciljeva krivičnog postupka, pravnu sigurnost, određenost, pristupačnost, predvidljivost i pravnu izvjesnost normi, te procesnu ravnopravnost položaja stranaka.*

Prema zaključku USBiH, u ZKPBiH u članu 84. ne pravi se razlika između privilegija protiv samooptuživanja (USBiH zaključuje da je ta privilegija propisana članom 84. stav 1. ZKPBiH kao pravo svjedoka da šuti i ne odgovara na pojedina pitanja) i dužnosti svjedoka da odgovara na postavljena pitanja. Zbog navedenog, a prema navodima u Odluci USBiH, svjedok ne zna hoće li biti procesuiran i kada će biti procesuiran. *U vezi s tim, Ustavni sud nalazi da zakonodavac nije zadovoljio standarde preciznosti i određenosti. Zbog navedenog, osporene odredbe, same po sebi, otvaraju prostor arbitrarnom odlučivanju tužioca odnosno glavnog tužioca kod davanja imuniteta.*

Uzimajući u obzir navedene stavove USBiH, u prijedlogu teksta člana 84. ZKPBiH ugrađeni su mehanizmi koji ovu odredbu čine jasnom, pravno sigurnom, dakle, ugrađeni su mehanizmi kojima se otklanjaju uočeni nedostaci sa aspekta zaštite vladavine prava i prava učesnika u krivičnom postupku. Tako je novim (predloženim) st. 2., 7., 8. i 10. propisana detaljnija procedura davanja imuniteta svjedoku. Propisana procedura osigurava prava svjedoka (npr., da

će u rješenju glavnog tužioca biti naveden činjenični opis i pravna kvalifikacija krivičnih djela za koja se neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka, stav 8.; ili nemogućnost korištenja iskaza svjedoka u krivičnom postupku protiv svjedoka, pod uslovima iz prijedloga st. 9. i 10., kao i opravdane interese tužioca kao nosioca krivičnog gonjenja (npr., prije saslušanja svjedok će dati pismenu izjavu da će kao svjedok u krivičnom postupku dati istinit iskaz i da neće prešutjeti ništa što mu je poznato o krivičnom djelu o kojem daje iskaz i njegovom počiniocu, stav 7.; ili, uskraćivanje davanja imuniteta svjedoku pod uslovima iz prijedloga stava 9.).

Jedan od zaključaka USBiH odnosi se i na propisivanje za koja krivična djela se može dati imunitet. *Na koji način će zakonodavac urediti institut davanja imuniteta nije u nadležnosti Ustavnog suda, međutim zakonodavac mora propisati za koja se djela može dati imunitet svjedoku, te koja su to krivična djela koja se istražuju, da bi s ciljem dokazivanja tih djela tužilac odustao od krivičnog gonjenja svjedoka.* Uzimajući u obzir navedeni stav, u prijedlogu teksta stava 4. člana 84. ZKPBiH propisana su krivična djela za koja se može dati imunitet svjedoku. Riječ je o krivičnim djelima koja zbog složenosti otkrivanja i dokazivanja, ili zbog važnosti zaštitnog objekta opravdavaju primjenu principa oportuniteta u konkretnom krivičnom predmetu. U vezi s tim, u stavu 3. predlaže se da je uslov za primjenu principa oportuniteta da je iskaz svjedoka važan za dokazivanje tih krivičnih djela.

U Odluci USBiH posebno se ističe uloga Suda u postupku davanja imuniteta svjedoku. Uzimajući u obzir osnovne krivičnoprocesne principe, posebno princip akuzatornosti koji potencira odijeljenost krivičnoprocesnih funkcija i njihovih nosilaca (dakle, odijeljenost funkcije krivičnog gonjenja i funkcije presuđenja i njihovo povjeravanje različitim državnim organima) kao i stavove koje je naveo USBiH, prijedlogom člana 84. uvodi se sudska kontrola ispunjenosti uslova za davanje imuniteta svjedoku (stav 6.). Sudska kontrola ogleda se u donošenju rješenja (kao formalne odluke) kojim Sud daje odgovor na pitanje da li je izjava glavnog tužioca u skladu sa stavom 4. (koji se odnosi na krivična djela za koja se može dati imunitet svjedoku) i stavom 5. ovog člana (koji se odnosi na pismenu izjavu glavnog tužioca da neće preduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje je naveo u svom iskazu i kojim je propisano na koja se krivična djela svjedoka može odnositi ta izjava). Također, sudskom odlukom određuje se advokat za savjetnika svjedoku za vrijeme saslušanja. Ovako predloženom sudskom kontrolom poštuje se ne samo princip akuzatornosti i njegove posljedice već i priroda stadija krivičnog postupka, posebno istrage i glavnog pretresa, i prava i dužnosti tužioca i Suda koja se realiziraju u okviru spomenutih stadija.

Osim navedenog, Odlukom USBiH razmatra se i položaj oštećenog u krivičnom postupku, posebno iz ugla zaštite njegovih prava u slučaju davanja imuniteta svjedoku. Uzimajući u obzir prethodno izložene prijedloge u članu 84., može se zaključiti da oni omogućavaju bolju zaštitu prava oštećenih, jer se preciznije određuju uslovi za davanje imuniteta svjedoku i uvodi se kontrola tih uslova od Suda.

Konačno, u Odluci USBiH raspravlja se i o pitanjima krivičnog gonjenja svjedoka i ta se pitanja otvaraju na dva nivoa. Jedan od njih je situacija da je svjedok dobio imunitet, a nije svjedočio. Sada je ta prepreka otklonjena jer je procedura davanja imuniteta formalizirana i vezana uz

određene odluke i postupke ne samo glavnog tužioca već i svjedoka. Druga je situacija kada svjedok daje lažni iskaz. U stavu 11. predloženog člana 84. propisano je da se protiv svjedoka može preduzeti krivično gonjenje za krivično djelo davanja lažnog iskaza.

Član 2. (član 117. ZKPBiH)

Ustavni sud u obrazloženju navedene odluke primjećuje da se primjenom posebnih istražnih radnji država miješa u ostvarivanje prava pojedinca iz člana 8. Evropske konvencije. Takvo miješanje je opravdano u smislu člana 8. stav 2. samo ako je u skladu sa zakonom, odnosno da ima određen osnov i odnosi se na kvalitet predmetnog propisa koji treba da bude u skladu s vladavinom prava, te dostupan licu na koje se odnosi koje mjere će moći da predvidi posljedice za sebe, te da mjera mora da bude u skladu sa vladavinom prava.

Uvidom u Krivični zakon BiH, Ustavni sud uočava da je za veliku većinu krivičnih djela zakonodavac omogućio izricanje kazne zatvora u trajanju od tri godine, iz čega proizlazi da se za sva ta djela mogu odrediti posebne istražne radnje. Iz navedenog slijedi da je moguće odrediti posebne istražne radnje i za veliki broj krivičnih djela koja nemaju obilježja teških krivičnih djela.

Ustavni sud posebno naglašava da se zakonom uredi da se posebne istražne radnje primjenjuju isključivo ako se na drugi način ne može postići isti cilj, imajući u vidu ograničenja prava pojedinca iz člana 8. Evropske konvencije. Propisivanjem da se posebne istražne radnje mogu odrediti za veliku većinu krivičnih djela propisanih krivičnim zakonodavstvom u okviru kojih su i djela koja nemaju obilježja teških krivičnih djela, zakonodavac nije osigurao da će miješanje u pravo iz člana 8. međunarodne konvencije biti u mjeri neophodnoj za očuvanje demokratskih institucija, odnosno ne bi bio osiguran srazmjer između težine zadiranjem u pravo privatnosti i legitimnog cilja koji se želi postići primjenom te posebne mjere.

Predloženom izmjenom člana 117. preuzeta su krivična djela iz sada važećeg zakonodavstva, a to su krivična djela: protiv integriteta BiH; protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom i terorizma itd. Izmjena ovog člana posebno se odnosi na katalog krivičnih djela koja su istovjetna s katalogom krivičnih djela iz člana 84. predloženih izmjena i dopuna. Povećanjem zapriječene kazne zatvora s 3 na 5 godina osigurava se da odredbom budu obuhvaćena krivična djela koja imaju obilježja teških krivičnih djela.

Član 3. (član 118. ZKPBiH)

Prema odredbama važećeg zakona istražne radnje mogu trajati najduže mjesec dana, a „iz posebno važnih razloga“, mogu se na obrazloženi prijedlog tužioca produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz člana 116. tačke a) i c) mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci. Odredbom koja glasi: „posebno važnih razloga“ povrijeđen je princip vladavine prava i pravo na pravično suđenje, zato što nije jasan i transparentan i ostavlja mogućnost arbitrarnog postupanja suda i tužioca.

Ustavni sud posebno je naglasio da je formulacija u stavu 3. ovog člana, a koja glasi: „a iz posebno važnih razloga“, ostavljena mogućnost arbitrarnog tumačenja. Iz citirane odredbe ne proizlazi na šta se posebno važni razlozi odnose, tj. da li se odnose na nemogućnost daljnjeg pribavljanja dokaza, usljed toga što posebne istražne radnje ne daju očekivane rezultate ili se odnose na samu prirodu i okolnosti izvršenja krivičnog djela. Sudija za prethodni postupak nema precizna mjerila prema kojima bi mogao razmotriti prijedlog tužioca za produženje

posebnih istražnih radnji, kako bi mogao odlučiti da odbije, odnosno usvoji ili odobri produženje. Pojam „posebno važnih razloga“ je diskreciona ocjena sudije za prethodni postupak da odluči o zahtjevu tužioca.

Na osnovu člana 8. stav 2. Konvencije zahtijeva se da ovakva mjera ima utemeljen osnov u domaćem propisu koji treba da bude u skladu s vladavinom prava.

Prema standardima Evropskog suda, domaći zakon mora da bude dovoljno jasan i posebno precizan, kako bi se pojedincu jasno ukazalo na to u kojim okolnostima i pod kojim uslovima se mogu odrediti posebne istražne radnje. Ovo posebno zbog toga što je riječ o „tajnim“ mjerama koje nisu podložne preispitivanju od lica na koje se one odnose. Prema važećoj odredbi, trajanje istražnih radnji ograničeno je do mjesec dana i za svako novo produženje potrebno je obrazloženje tužioca. Svako produženje posebnih istražnih radnji mora da odobri sudija za prethodni postupak, koji ima mogućnost, da ne odobri produženje istražnih radnji, ako prijedlog tužioca ne sadrži obrazloženi razlog da se nastavi s njihovim provođenjem. Pri tome moramo imati na umu da se posebne istražne radnje primjenjuju samo da se u slučaju na drugi način ne može postići isti cilj, te da mora postojati osnov sumnje da je neko lice samo ili zajedno s drugim licima učestvovalo ili učestvuje u izvršenju krivičnog djela.

Ustavni sud posebno naglašava da je dijelom odredbe koja glasi: „posebno važnih razloga“, ostavljena mogućnost arbitrarnog tumačenja sudije za prethodni postupak. Iz citirane odredbe ne proizlazi jasan razlog da li se odnose na nemogućnost daljnjeg pribavljanja dokaza, usljed toga što posebne istražne radnje ne daju očekivane rezultate ili se odnose na samu prirodu i okolnosti izvršenja krivičnog djela.

Sudija za prethodni postupak nema precizna mjerila u zakonu, po kojima bi mogao razmotriti prijedlog tužioca za produženje posebnih istražnih radnji i u skladu s takvim mjerilima odlučiti o zahtjevu tužioca.

U izmijenjenom članu predviđeno je da se istražne radnje iz člana 116. stav 2. određuju naredbom sudije za prethodni postupak, koju donosi na obrazložen prijedlog tužioca. Posebne istražne radnje mogu trajati do mjesec dana, a ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastavi s njihovim provođenjem, mogu se na obrazložen prijedlog tužioca produžiti još za mjesec dana, s tim da mjere iz tačaka od a) do c) mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora više od pet godina ili teža kazna, najduže četiri mjeseca.

Izuzetno za krivična djela organizirani kriminal i krivična djela terorizma, istražne radnje, ako one daju rezultate i postoji razlog da se nastave, mogu se produžiti još za tri mjeseca, što ukupno iznosi devet mjeseci. Naredbe sudije za prethodni postupak s prijedlogom tužioca čuvaju se u posebnom omotu.

Član 4. (član. 225. ZKPBiH)

Ustavni sud utvrdio je da stav 2. člana 225. Zakona nije u skladu sa Ustavom BiH, član I (2). Odluka USBiH naglašava uticaj dugotrajnosti istrage na pravičnost odvijanja krivičnog postupka, kršenje ne samo prava osumnjičenog na suđenje u razumnom roku, već i na kršenje prava oštećenog krivičnim djelom. Krivični postupak, po ocjeni suda, provodi se s ciljem zaštite osnovnih prava i sloboda čovjeka i građanina, koji u slučaju izvršenja krivičnih djela dobivaju status oštećenih, ako im je neko od tih prava i sloboda povrijeđeno, odnosno ugroženo.

Ustavni sud uočava da stav 2. člana 225. glasi: „Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o provođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala preduzet će Kolegij Tužilaštva“. Iz navedene odredbe nije izričito navedeno da se istraga mora završiti u roku od šest mjeseci niti je određen rok u kome se istraga mora završiti. Također, nije jasna definicija Kolegija Tužilaštva, jer po prirodi stvari i organizaciji Tužilaštva, o ovim pitanjima treba da odlučuje glavni tužilac. U važećoj odredbi nije data mogućnost da osumnjičeni izjavi pritužbu zbog trajanja istražnog postupka, tako da osporene odredbe omogućavaju da pojedinac koji se tereti za krivično djelo, bude u stanju neizvjesnosti i neupućenosti u sopstvenu sudbinu u neograničenom trajanju istrage. Nije propisana mogućnost da oštećeni krivičnim djelom izjavi pritužbu zbog predugog trajanja istražnog postupka, tako da i on oštećen krivičnim djelom nalazi se u stanju neizvjesnosti, da li je zapravo osumnjičeni počinio ili nije počinio krivično djelo.

Uzimajući u obzir zaključke do kojih je došao USBiH u vezi s postojećim članom 225. stav 2. ZKPBiH (u ZKPBiH ne navodi se rok u kome je potrebno završiti istragu: nepostojanje pritužbe na dugotrajnost istrage: neadekvatna uloga Kolegija Tužilaštva u smislu zaštite osnovnih prava vezanih uz pravičan postupak), prijedlozima st. 2., 3. i 4. člana 225. ZKPBiH propisuju se rokovi za trajanje istrage, zatim trajanje istrage veže se za težinu krivičnog djela zbog kojeg se vodi istraga, obavezuje tužioca da o razlozima zbog kojih istraga nije završena, u roku od osam dana, obavijestiti i glavnog tužioca i osumnjičenog i oštećenog. Također, zbog kontinuiteta zaštite prava osumnjičenog i oštećenog lica propisano je da imaju pravo na pritužbu zbog trajanja postupka.

Dakle, bitna novina je da, ako tužilac utvrdi da je pritužba osnovana, odredi novi rok, ako postoje procesne pretpostavke da se istraga mora okončati. Istraga se ne može provesti ako je npr. osumnjičeni u bjekstvu, jer po važećem zakonu nije dozvoljeno suđenje u odsustvu.

Član 5. (član 226. ZKPBiH)

Ustavni sud utvrdio je da stav 1. člana 226. nije u skladu s članom I/2. Ustava BiH. Sud je konstatirao da ne postoji precizan rok u kojem je tužilac obavezan podići optužnicu, te da je osnov mehanizma zaštite prava onih na koje se to odnosi, suprotno pravnom poretku i vladavini prava.

U svjetlu ustavnosti ovog člana, USBiH zaključuje da je za razumno trajanje krivičnog postupka i ostvarivanje prava na odbranu bitno efikasno odvijanje prethodnog postupka i pripremanje optužnog akta. Efikasno odvijanje istrage i podizanje optužnice ako su ispunjeni zakonski uslovi bitno je i za zaštitu prava oštećenog. I u ocjenama ovog člana USBiH poziva se na kontinuitet zaštite prava osumnjičenog i oštećenog, te obaveze države u tom smislu. Riječ je ustvari o pozitivnim obavezama koje se nameću državi, i koje obavezuju državu na preduzimanje određenih aktivnosti kako bi se zaštitila osnovna prava i slobode koje su propisane Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Kroz odluke Evropskog suda za ljudska prava uočava se da je među tim pozitivnim obavezama i dužnost države da provede efikasnu istragu. Drugim riječima, pravo na provođenje efikasne istrage jedno je od osnovnih prava oštećenog krivičnim djelom.

U tom smislu, u prijedlozima za ovu zakonsku odredbu propisani su rokovi u kojima tužilac mora pripremiti i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje. Propuštanje podizanja

optužnice u zakonskom roku ima za posljedicu obavještanje glavnog tužioca o razlozima nepodizanja optužnice. Također o nepodizanju optužnice i određivanju dodatnog roka obavještavaju se osumnjičeni i oštećeni. Pod zakonskim uslovima, osumnjičeno i oštećeno lice mogu podnijeti pritužbu.

Predložena zakonska rješenja odgovaraju prirodi postupka u BiH, specifičnostima u vezi s položajem tužioca, te osumnjičenog i oštećenog lica. Također, predložena rješenja doprinose ubrzanju postupka, discipliniranju tužioca, zaštiti prava na odbranu i zaštiti prava osumnjičenog lica.

IV - USKLADENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Materija koja se uređuje predloženim rješenjima zakona nije regulirana pravnoobavezujućim aktima EU, ali to nikako ne umanjuje obavezu postizanja najvećeg stepena usaglašenosti propisa s potrebama, odnosno praksom i standardima za ovu oblast.

V- FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona neće biti potrebna dodatna finansijska sredstva.

**PREGLED ODREDBI ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU BOSNE I
HERCEGOVINE KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU:**

Član 84.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.
- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.
- (3) Imunitet se daje odlukom glavnog tužioca BiH.
- (4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.
- (5) Svjedoku se odlukom Suda za savjetnika određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Član 117.

Krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz člana 116. stav 2. ovog zakona mogu se odrediti za krivična djela:

- a) protiv integriteta Bosne i Hercegovine,
- b) protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- c) terorizma,
- d) za koja se prema zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

Član 118.

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

- (1) Istražne radnje iz člana 116. stav 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog Tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima, osnove sumnje iz člana 116. stava 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog Tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje.
- (2) Izuzetno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se započeti s izvršavanjem mjere iz člana 116. ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pismena naredba sudije za prethodni postupak mora biti pribavljena u roku od 24 sata od izdavanja usmene naredbe.
- (3) Istražne radnje iz člana 116. stava 2. tačke a. do d. i g. ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazloženi prijedlog Tužitelja, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz tačke a. do c. mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz tačke d. i g. ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz člana 116. stava 2. tačke f. ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.
- (4) Naredba sudije za prethodni postupak kao i prijedlog Tužitelja iz stava 1. ovog člana čuvaju se u posebnom omotu. Tužitelj i sudija za prethodni postupak će sastavljanjem ili prijepisom zapisnika bez navođenja osobnih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi

odgovarajući način, spriječiti da neovlaštene osobe, osumnjičeni i njegov branitelj otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.

(5) Sudija za prethodni postupak mora pismenom naredbom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje poduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje određene.

(6) Naredbu iz stava 1. ovog člana izvršava policijski organ. Preduzeća koja vrše prenos informacija dužna su Tužitelju i policijskim organima omogućiti provođenje mjera iz člana 116. stava 2. tačke a. ovog zakona.

Član 225.

Okončanje istrage

(1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.

(2) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala poduzet će kolegij Tužilaštva.

(3) Optužnica se ne može podići ako osumnjičeni nije bio ispitan.

Član 226.

Podizanje optužnice

(1) Kad u toku istrage Tužitelj nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje.

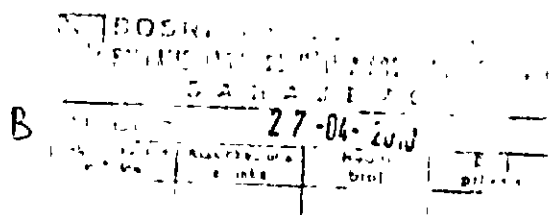
(2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.

(3) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu s članom 223. ovog zakona

Broj: 02-02-1-1028/18
Sarajevo, 26. 4. 2018.

Parlamentarna skupština BiH
Kolegij Doma naroda
Ustavnopravna komisija Doma naroda

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine - *Mišljenje*, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 02-02-1-1028/18, od 25. 4. 2018.

Zakonodavno-pravnom sektoru u prilogu akta, broj i datum veze (zaprimljen, 25.4.2018.) dostavljen je na mišljenje *Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine* (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona).

Prijedlog zakona, broj: 02-02-1-1028/18, od 20. 4. 2018., podnio je delegat Halid Genjac, uz prijedlog da se razmatra po hitnom zakonodavnom postupku u skladu s odredbama člana 124. Poslovnika Doma naroda doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16).

Prijedlog zakona usvojen je na 60. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 18.4.2018.

Na osnovu člana 97. st. (1) i (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Poslovnik), Zakonodavno-pravni sektor daje

MIŠLJENJE

I. Usklađenost s odredbama Poslovnika

Tekst Prijedloga zakona, u skladu s članom 95. stav (1) Poslovnika, podnesen je u pisanoj i elektronskoj formi, na bosanskom jeziku.

U skladu s članom 95. stav (3) tač. a), b), c) i d) i stav (5) Poslovnika, uz Prijedlog zakona dostavljeno je obrazloženje koje sadrži:

1. ustavnopravni osnov za donošenje zakona;
2. principe na kojima je zasnovan prijedlog zakona;
3. razloge za donošenje zakona;
4. usklađenost propisa s evropskim zakonodavstvom;
5. finansijska sredstva;

6. odredbe koje se mijenjaju, odnosno dopunjavaju i verziju prečišćenog teksta Zakona.

U skladu sa članom 95. stav (4) Poslovnika mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka u BiH o usklađenosti Prijedloga zakona koji se odnose na obradu ličnih podataka sa standardima zaštite ličnih podataka i mišljenje Direkcije za evropske integracije o usklađenosti Prijedloga zakona sa zakonodavstvom EU pribavlja Kolegij doma.

Iz navedenog proizlazi da je Prijedlog zakona *usklađen* s članom 95. Poslovnika.

II. Usklađenost s Jedinственим pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 i 70/17)

Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13) (u daljnjem tekstu: Zakon)) stupio je na snagu prije donošenja Jedinствених pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Jedinствена pravila) i samim tim ne odražava pravila kojima su utvrđeni formalni kriteriji za izradu pravnih propisa u institucijama BiH.

S obzirom na to da Prijedlog zakona nomotehnički prati osnovni tekst Zakona, Zakonodavno-pravni sektor ne može dati mišljenje sa aspekta usklađenosti s Jedinственим pravilima.

Rukovoditeljica
Zakonodavno-pravnog sektora

Mirjana Kutanjac

Dostaviti:

1. naslovu
2. a/a

Broj: 03/A-06-2-SR-711-2/18

Sarajevo: 21. maj 2018. godine

BOSNA I HERCEGOVINA I
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO 22-05-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Kodni broj	Broj priloge
02-	02-1-	1028/18	

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

DOM NARODA

Trg Bosne i Hercegovine 1
SarajevoPredmet: Uskladenost Prijedloga zakona o izmjenama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine sa *acquis*-em

Veza: Vaš akt broj: 02-50-7-17-65,4/18 od 15. maja 2018. godine

Na osnovu člana 18. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 6. Odluke o Direkciji za evropske integracije («Službeni glasnik BiH», broj 41/03), Direkcija za evropske integracije daje sljedeće:

M I Š L J E N J E

Prijedlogom zakona o izmjenama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predložene su izmjene člana 84., člana 117. tačka d), člana 118. stav (3), člana 225. i člana 226. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09 i 72/13). Navedenim izmjenama kojima se propisuje pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja te mogućnost davanja imuniteta svjedoku za krivično djelo koje proizlazi iz iskaza svjedoka, taksativno se nabrajaju krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne

radnje, trajanje posebnih istražnih radnji, te propisuju se postupci podizanja optužnice i okončanja istrage.

Iako je analizom sekundarnih izvora prava Evropske unije utvrđeno da materija koja se uređuje Prijedlogom zakona nije regulisana konkretnim pravno obavezujućim aktima Evropske unije bitno je napomenuti na aspekt zaštite ličnih podataka što je regulisano *Direktivom (EU) 2016/680 Evropskog parlamenta i Vijeća od 27. aprila 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom ličnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona krivičnih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka*, a koja predstavlja dio paketa reformi za zaštitu ličnih podataka.

Navedena Direktiva zahtijeva da podaci koji su prikupljeni budu: obrađivani zakonito i pošteno, da su prikupljeni u posebne, izričite i zakonske svrhe te da se obrađuju samo u skladu s tim svrhama, da su primjereni i relevantni, te da nisu pretjerani u odnosu na svrhu u koju se obrađuju, da su tačni i, prema potrebi, ažurirani, da se čuvaju u obliku koji omogućuje identifikaciju ispitanika samo onoliko dugo koliko je potrebno u svrhe radi kojih se lični podaci obrađuju, te da su na odgovarajući način sigurni, uključujući i zaštitu od neovlaštene ili nezakonite obrade.

Ono što je posebno važno jeste da Direktiva propisuje da svaka država članica mora predvidjeti odgovarajuće vremenske rokove za brisanje na ovaj način dobijenih ličnih podataka ili za redovno preispitivanje potrebe za pohranjivanjem ličnih podataka.

Prilikom prikupljanja podataka potrebno je jasno praviti razliku između podataka različitih kategorija osoba, uključujući: osobe za koje postoje ozbiljno vjerovanje da su počinile ili će počiniti krivično djelo, osobe osuđene za krivično djelo, žrtve krivičnih djela ili osobe za koje se opravdano vjeruje da bi mogle biti žrtve krivičnih djela, osobe koje su strane u krivičnim djelima, uključujući potencijalne svjedoke.

Pojedinci čiji se podaci prikupljaju imaju pravo na određene informacije, uključujući: naziv i kontakt podatke nadležnog tijela koje odlučuje o svrsi i sredstvima obrade podataka, svrha i cilj obrade njihovih podataka, pravo na podnošenje pritužbe, pravo da se zatraži pristup ličnim podacima, njihov ispravak ili brisanje, kao i pravo na ograničavanje obrade njihovih ličnih podataka.

Dakle, Direktiva tretira zaštitu podataka koji se prikupljaju, te načine postupanja sa tim podacima.

Članom 1. Prijedloga zakona mijenja se član 84. kojim se propisuje da se svjedok može odreći prava da ne odgovara na pojedina pitanja čiji odgovor bi ga mogao podvrgnuti krivičnom gonjenju u zamjenu za imunitet odnosno da se neće poduzeti krivično gonjenje svjedoka za radnje koje svjedok navede u svome iskazu.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ne sadrži odredbe o imunitetu svjedoka i/ili osumnjičenih, odnosno, optuženih osoba. Ipak, pitanje zaštite ljudskih prava u krivičnom postupku neminovno se pojavljuje i u vezi sa primjenom odredbi o davanju imuniteta.

Evropski sud za ljudska prava kroz nekoliko presuda je istakao da se osuđujuće presude ne mogu temeljiti samo na iskazu svjedoka koji imaju povlašćen status već da presuda, uz njegov iskaz, mora biti utemeljena i na još nekom dokazu. Taj dokaz može biti i onaj na koji je ukazao upravo svjedok sa imunitetom.

U krivičnopravnim sistemima, imunitet predstavlja poseban izuzetak od opšteg načela prema kojem svaka osoba posjeduje pasivnu krivičnu sposobnost (tj. svaka osoba je kažnjiva ukoliko je odgovorna za krivično djelo). Dakle, imunitet bi se trebao davati samo u iznimnim slučajevima, kada postoje vitalni interesi koji premašuju interes kažnjavanja kriminalne osobe.

Nadalje, član 1. Prijedloga zakona predviđa da se imunitet može dati svjedoku samo ukoliko se njegov iskaz odnosi na krivična djela s propisanom manjom kaznom od kazne koja je propisana za krivično djelo u odnosu na ono za koje se daje iskaz ili povodom kojeg se vodi postupak.

Isti član predviđa situacije gubitka imuniteta samo u slučaju da svjedok ne da pismenu izjavu o istinitosti iskaza ili u slučaju da se radnje koje je svjedok naveo u svom iskazu odnose na krivična djela za koja se ne može dati imunitet.

Iz navedenih rješenja, svjedok kojem je dodijeljen imunitet i koji svjedoči kao rezultat dodijeljenog imuniteta uopšte NE podliježe istrazi/krivičnom gonjenju, osim u slučaju davanja lažnog iskaza. Osim toga, ukoliko svjedok optuži samog sebe i tužiocu da iskaz koji može biti koristan za istragu članova kriminalne grupe, takav svjedok treba biti izveden pred sud (na osnovu njegovog priznanja), a po završetku suđenja njegovu odgovornost treba procijeniti sud.

Također, iz navedenih rješenja nije vidljiv mehanizam zaštite u slučaju izigravanja od strane svjedoka, odnosno kada svjedok ne postupi u skladu sa svojim obavezama, te ostaje nejasno da li se krivično gonjenje protiv njega se nastavlja. S druge strane, ukoliko postoje objektivni razlozi kada svjedok ne postupi u skladu sa svojim obavezama (npr. svjedok ili njegova porodica su izloženi prijetnjama kriminalnog udruženja) ne postoje odredbe koje bi omogućile da se prethodno dati iskazi mogu koristiti kao dokaz i onda kada svjedok ne želi svjedočiti pred sudom zato što su prema njemu ili njegovoj porodici upućene ozbiljne prijetnje.

Nadalje, analizom predloženih izmjena i dopuna utvrđeno je da se članovima 2. i 3. Prijedloga zakona mijenjaju član 117. tačka d) i član 118. stav (3) kojima se taksativno nabrajaju krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje, te trajanje posebnih istražnih radnji.

Posebne istražne radnje su neodvojivi dio problematike zaštite ličnih podataka i osnovnih ljudskih prava pa u tom kontekstu zaslužuju posebnu pažnju. Primjena istražnih mjera i radnji, posebno radnji nadzora skoro uvijek podrazumijeva zadiranje u osnovna ljudska prava. Posebne istražne radnje tajnog nadzora komunikacija, tajnog praćenja i snimanja lica i prostorija predstavljaju direktno zadiranje u osnovno ljudsko pravo na privatnost.

Upravo vodeći se zaštitom prava na poštivanje privatnog i porodičnog života pojedinaca (član 8. Evropske Konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda)¹ Evropski sud za ljudska prava ima bogatu sudsku praksu u toj materiji. Opšti stav Evropskog suda jeste da država ima „pozitivnu obavezu“ da djelotvorno spriječi i istraži krivična djela, te krivično goni izvršioca.

Prava optuženih za takva krivična djela moraju uvijek biti u ravnoteži sa tim pozitivnim obavezama. Mjere koje se poduzimaju tokom istrage krivičnih djela, a koje zadiru u privatnost pojedinaca, obično su prihvatljive ukoliko su propisane zakonom koji je precizan i razumljiv i ako su srazmjerne.

¹ Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života: 1. Svako ima pravo na poštivanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske. 2. Javna vlast se ne miješa u vršenje ovog prava, osim ako je takvo miješanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mjera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, ekonomske dobrobiti zemlje, sprječavanja nereda ili sprječavanja zločina, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

Direkcija za evropske integracije podržava napore zakonodavca s obzirom na zahtjeve iz Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U.5/16, te ističe da predložena rješenja jesu pomak u ispunjavanju tih zahtjeva međutim skreće pažnju da postoji dosta otvorenih pitanja koja moraju biti detaljnije precizirana.

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. a/a

Broj: 03-1-02-1-520-2/18
Sarajevo: 04.06.2018. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA
Trg BiH br. 1
71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO.			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-50-7-17-65		17-65	5

02-02-1-1028/18

PREDMET: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, mišljenje – dostavlja se,

VEZA: Vaš akt broj: 02-50-7-17-65,5/18 od 15.05.2018. godine

Agenciji za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Agencija), je u prilogu akta broj i datum Veze, dostavljen na mišljenje Prijedlog Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Agencija shodno članu 40. stav (1) tačka d) Zakona o zaštiti ličnih podataka („Sl. glasnik BiH“, broj: 49/06, 76/11 i 89/11) daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Nakon izvršene analize Prijedloga Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, sa aspekta zaštite prava na privatnost i obrade ličnih podataka, Agencija nema primjedbi.

S poštovanjem,

Dostavljeno
- Naslovu
- Spis predmeta

